

# MAGYAR LÁDA

3. évfolyam

Taxa postală plătită  
aprobărilor Dir. Geop.



Magyar Lapok  
Budapest  
Mestér 1-2

Főszerkesztő:  
dr. Pál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP  
VI. évfolyam, 37 (1479) szám \* Kedd, 1937 február 16

Főmunkatárs:  
dr. Gyárfás Elemér

## Az osztrák „Hazafias front” országos nagygyűlést tartott

Schuschnigg kancellár közölte, hogy népszavazás fog dönteni a Habsburgház visszahívásáról. A munkáskérdés megoldása és a nemzeti szocialistákkal való kibékülés a Hazafias Front keretében

Bécsből jelentik: Vasárnap a „Hazafias Front” országos nagygyűlésén, amely a parlament üléstermében folyt le és amelyen 1500 körzetvezető jelent meg a különböző osztrák tartományokból, Schuschnigg kancellár nagyjelentőségűnek hirdetett politikai beszédet mondott. A kormány valamennyi tagja ott volt a kongresszuson és a diplomáciai testület képviselői teljes számban megjelentek, hogy meghallgassák a kancellárt.

Ausztria bel- és külpolitikai helyzete — mondotta Schuschnigg — az utóbbi években minden irányban megnyugodott. A külpolitikában a római jegyzőkönyvek Olaszország, Magyarország és Ausztria olyan együttműködését teremtették meg, amely azóta mindenképpen bevált. Hogy Magyarországgal, ezzel a sok megpróbáltatásban megacélosodott országgal, amely Ausztriával szoros sorsközösségben él, milyen kipróbált barátság köti össze az osztrák nemzetet, azt nem kell külön hangsúlyoznom.

Ausztria németajkú állam és ezért a kormány tovább akarja fejleszteni az 1936 július 11-iki egyezmény alapján kialakult német-osztrák kapcsolatokat. Franciaországgal és Angliával baráti jóviszonyban élünk s nem választ el semmiféle ellentét Csehszántól és Jugoszláviától sem. Az államforma kérdését Ausztriában egyesgyedül az osztrák nép fogja eldönteni, e tekintetben semmi más körülmény vagy vélemény irányadó nem lehet és a monarchista propagandának bele kell illeszkednie a mai osztrák állam bel- és külpolitikájába. Ezek után

kizárólag az osztrák kormányra és a „Hazafias Front” vezetésére vár az a feladat, hogy a kellő időpontban a restauráció kérdésében döntésre

szólítsa fel az osztrák népet! Ausztria népének, az osztrák államnak és a Habsburg-háznak egyaránt érdekében áll, hogy kövessék ezeket az alapelveket.

A belpolitikai megbékélésről szólva Schuschnigg kancellár meleg szavakkal fordult a munkássághoz és a következőket mondta:

A munkásság ma már nincs kizárva az állami és a nemzeti életből és nem veszünk el tőle semmit, csak a sztrájkjogot, ugyanígy azonban nem fogjuk megengedni soha, hogy a munkaadó a kizárás fegyverét használja. A kommunizmus semmiféle fajtája sem honosodhat meg Ausztriában, de éppígy határozottan helytelenítem az utóbbi időben oly sokat emlegetett jobboldali mozgalmat is.

Ennek a mozgalomnak az a célja, hogy bevonja az építő munkába a nacionalista köröket, de hangsúlyozom:

minden osztrák állampolgár kötelessége, hogy az osztrák függetlenség és önállóság hitvallása alapján álljon és lemondjon minden külön politikálárról a hazafias front keretein kívül.

A hazafias front megfelelő szervek kiépítésével a legközelebbi jövőben gondoskodni fog arról, hogy a megbékélés munkáját a nemzeti szocialisták irányában kiterjessze. Ez lesz az utolsó kísérlet a nemzeti szocialisták megbékítésére: újabb kísérleteket már nem teszünk!

A kancellár beszéde végén elmondotta, hogy 15.000 politikai fogoly részesült közkegyelemben és most már mindössze 437 szocialista és kommunista és 725 nemzeti szocialista van őrizetben.

## Állandó tanácskozások Stalin és a vörös hadsereg tábornokai között

Uj parancsuralmat szerveznek

Varsóból jelentik: Az „ABC” értesülése szerint a Kremlben állandó tanácskozás folyik Stalin és a vörös hadsereg négy magasrangú tábornoka között. A tanácskozásokon a szovjet kormányforma módosításáról volt szó. Stalin megakarja nyerni ehhez a tervhez a vörös hadsereg hozzájárulását. Ha ez sikerül, akkor a főhatalom egy kistanács kezébe kerülne. Ez a

kistanács korlátlan diktatórikus felhatalmazást kapna, hogy még erélyesebben hajtsa végre az ellenzékkel szembeni rendszabályokat. Ez teljesen megsemmisítené a régi bolsevista-párt utolsó maradványait és átszervezné a vörös hadsereget a fegyverkezés további fokozása mellett.

## Transsylvania tanulságok

(S. I.) — A román sajtó hosszú emlékezésekkel ünnepli Cosma Partenie-nek, a transylvániai román gazdasági szervezet megalapítójának 100. születésnapját. Harmincöt esztendőig állott Cosma az Albina élén s ő teremtette meg mindazt a gazdasági erőt s nemzeti céltudatosságot, amit az Albina-ról tudunk. Annyiszor sópánskodunk, hogy a magyar Albina az, amire szükségünk volna, érdemes tehát kínálkozó alkalmakkor egy-egy pillantást vetni a régi román Albinára, de még inkább az emberekre, kik azt azzá tették, amivé lett.

Cosma papnak nevelkedett. Az ortodox teológia elvégzése után azonban elment Budapestre, jogot végzett és megszerezte az ügyvédi oklevelet. Amikor 1886-ban az Albina élére állították, összesen 7 román pénzüzetet működött egész Transylvániában és Banatban. 1914-ben pedig, amikor a háború kitörésével véget ért ez a korszak, a román bankok száma 271-re emelkedett.

E nagyszámú népbank indítói, szervezői és támogatói között mindenütt ott volt Cosma. Amikor a bankok elszaporodtak és közvetlen ellenőrzésük nehézzé vált, megalapította — szász minta szerint — *Solidaritatea* — néven a román bankok ellenőrző szövetségét, mely gondoskodott arról, hogy e kis bankok vezetősége megmaradjon a pénzügyi pontosság és a nemzeti céltudatosság vágányán.

„Taktikáját — írja róla Șeicaru Pamfil vezércikkben — az okosság jellemezte és a bátorság, mellyel feladatait maga elé tűzte. Minél több bankot akart, akármilyen kicsiny is legyen azok alaptőkéje. Azt akarta, hogy ezek a kicsiny bankok pontosan a románság takarékoságának hordozói legyenek, semmivel sem többek. Ezek a kicsiny bankok ugyanis az akkori magyar politika éber szemében nem jelentkeztek túlságosan nagy fontossággal. Ha az egész román takarékosági tőkét két-három nagy román pénzüzetnél gyűjti össze, egészen más beszámítás alá esett volna ez a szervezkedés: magára szabadtotta volna a magyar állam könyörtelen üldözését...”

Mi is úgy tudjuk, hogy e kiterjedt bankhálózat teljesen egyenlő gazdasági és jogi feltételek mellett vett részt a pénzüzetek versenyében és az Albina útján, vagy a nagyobbak közvetlenül, éppennygy részesültek az egykori Osztrák-Magyar Bank visszszámítoló hitelében, mint a többi bank. Az egyedüli zárt tőkés bank megbízhatósága és az anyag jóság volt.

Más cikkírók azonban azt állítják, hogy a hitelhálózatnak kemény üldözéssel s nagy akadályokkal kellett megküzdenie. Ha így lett volna, a tanulság számunkra még nagyobb lenne és úgy szólna: öntudatos népek gazdasági szervezkedését és céltudatos összejárázását nem lehet megakadályozni.

Cosma nem öncélt látott ezekben a bankokban, hanem eszközt nemzeti célok eléréséhez.

Az első cél a transylván románság gazdasági lételemének kiszélesítése volt földvásárlások útján. A második, hogy független, a maga lábán járó román középosztályt és intellektuális réteget teremtsen Transylvániában. A harmadik, hogy a bankok nyereségét elsősorban a románság kulturális megerősítésére fordítsa.

Mind a három célt tökéletesen elérte, mert a három a legszorosabb összefüggésben

állott egymással. Mintahogyan Cosma lelkében is elválaszthatatlan egységet alkotott a hitvalló férfiú és megmemalkuvó nacionalista gazdasági szakemberrel és vezetővel. Ez minden sikerének titka.

A bank-szervezet, melyet Cosma megalapított, tulajdonképpen szövetkezetek hálózata volt, mert csak a nagyobb függetlenség és könnyebb irányítás kedvéért választották a részvénytársasági formát. Ez a kiterjedt és bevált bázis mégis, ahogyan az összes cikkirők panaszkodják, az új helyzetben zátonyra került és teljes felbomlásban van.

A románság kisebbségi gazdálkodása azzal ért véget, amivel a miénk megkezdődött: azokkal a nehézségekkel, mit a céltudatos nemzeti politika útjába a liberalista szellem túltengése, a türelmetlen nyereszkesedés vágya állít.

Egyformán tanulságos a számunkra Cosma Parthenie művének tündöklése, majd utóbb nagy váltsága. Mindakét utat megmutatja: azt, amelyen a siker felé el lehet jutni és azt is, amelyen nem szabad járni.

Az igazság kedvéért nem szabad tekintet nélkül hagyni, hogy nemzetének kitűnő fia, aki Cosma Parthenie volt, az általános

gazdasági fellendülés korszakában élt és igen kedvező gazdasági feltételek mellett alkotta meg népének gazdasági szervezetét. Ebben a korszakban mindennek — így a földnek is — az értéke állandó emelkedésben volt, ami azt jelentette, hogy a hitelek alapja és biztonsága egyre nőtt, amiben a bankigazgatónak semmi szerepe nem volt.

Jól tudjuk, hogy a mi hitelszervezetünknek éppen megfordított helyzetekkel kellett megküzdnie. Ezt a tragikus tételt is be kell állítanunk az egyenesbe, ha igazságosak akarunk lenni.

A mi segítségünkre viszont az a világháramlat lehet, mely az egész gazdasági életet nemzeti céltudatossággal itatja át és a nemzetiség céljainak ellenőrzése alá helyezi. Az első pillanathban ez ellenmondásnak látszik: hiszen ez a szellem először a többségi népeket keríti hatalmába. Eppen a stranszlyán román példa mutatja azonban, hogy a kisebbségi gazdasági nacionalizmus — ugyanezen a síkon — mindig előnyben van, mert lelki forrásai mélyebbről fakadnak.

Csak éppen arra van szükség, hogy ezek a források — valóban fakadjanak.

## A pénzügyminiszter megállapította az új költségvetés körvonalait

25 milliárd lesz a végösszeg

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter befejezte a felülvizsgálását azoknak a részvénytársaságoknak, melyeket az egyes szakminiszteriumok dolgoztak ki az 1937-38. évi országos költségvetés pótlására. A felülvizsgálat folytán elfogadott tételekkel most már a költségvetési terv megállapítottak tekinthető. A pénzügyminiszter is kérte az egyes szakminiszteriumoktól, hogy az a terv végbeviteli összehasonlítását szerinti kétnap alatt állítsák össze a magyar végleges költségvetés körvonalait.

A jelenleg alkalmazás alatt álló 1936-37. évi költségvetés tudvalevőleg 22 milliárd 972 és fél millió összegű. Ebben a költségvetésben nincs benne az egyedáruságok, más külön állami gazdaságok költségvetése, és a nemzetvédelmi pénzalap. A jövő költségvetés is hasonló szerkezetű különállásokat tüntet föl, de maga az általános országos költségvetés már lényegesebb változást mutat összegek tekintetében a mostani rendezés költségvetéséhez képest. Eszerint

az új országos költségvetés 2 milliárddal lesz nagyobb összegű, mint a jelenleg érvényben levő.

A többletek a következő tételekből állanak elő:

1. A jelenlegi költségvetés előirányzatával szemben 800 millió többletbetételt sikerült ténylegesen elérni. E gyakorlati tanulság alapján a pénzügyminiszterium úgy számítja, hogy a jövő évi költségvetés bevételi tételei kétszerannyira, vagyis 1600 millióra fognak növekedni.

2. További új bevételi tételek lesznek azokból az új tételekből, melyeket a pénzügyminiszterium nemely újabb fogyasztási tárgyra fog ráterhelni. Ilyen újabb illetékek lesznek a gyapotra, a kávéra, az üvegsőrré és a drotra. Ezekből a pénzügyminiszterium számítása szerint 350 millió új jövedelemnek kell befolynia.

Az így közel 2 milliárdra menő új bevételből a következő szakminiszteriumok részesednek: 1. A nemzetvédelmi miniszterium kap 600 milliót. 2. A közoktatásügyi 300 milliót. 3. Az igazságügyi 90 milliót. 4. A közlekedésügyi 50 milliót. 5. A földművelésügyi 60 milliót. 6. Az iparügyi 10 milliót. 7. A közegészségügyi 150 milliót. 8. A munkügyi 30 milliót. 9. A pénzügyi 500

## Barangolás külföldi múzeumokban

Irta: Auhermann Péter

Minden nagyobb városnak van legalább egy, de sokszor több olyan épülete, amelyet múzeumnak neveznek. Búszke, klasszikus stílusban épített paloták. Hosszú és széles lépcsők vezetnek márványba faragott oszlopok között a díszes előcsarnokba. Beljebb tágas, hatalmas ablakú termek egymásba nyílnak. De nem minden múzeum ilyen. Sokszor éppen útított kopott, ódon házak részesülnek abban a kitüntetésben, hogy falaik között halandó emberek helyett felbecsülhetetlen értékű tárgyak tanyáznak. Mióta idő kerültek ezek a kultúrkinészek s elkülönültek a hétköznapiaságtól, azóta valami érintetlenség, ünneplés nemcsak lengi őket körül. Itt ott, kordonnál vannak elkerítve, hogy profán kéz ne érintse őket. Olyanok, mint a gazdag vagy kiváló emberek, akik fölényük, értékük tudatában gögösen hidegekké, zárkóztattaká váltak. Ha a látogatók időnként végig nem csörtetnének a nagy termeken, akkor a némaság teljessé merevedne. Kívülről nézve úgy tűnik fel, hogy a múzeum valahogy nem tartozik bele a nagyváros könterébe. Magányosan kiálló sziget, ahol kvártélyt kaptak a tudomány és művészet remekai: képek és szobrok, pajzsok és kardok, kosztümök és szobaberendezések, drágaköves szentségtartók és aranyos serlegek, billiomok és kupák, ormótlán kövek és finom hímzések, kemény páncélok és puha áttetsző fatyúk, tulacüst pecségyűrűk és bronzermek,

buzogányok és pásztorbotok, masszív gránit-tömbök és vékony díszítők, egyszerű pindáz, ami ritka, művészi értékű, sőt még az is, ami önmagában vége bagatellek számít, helyet kap, ha olyan ember emlékéhez fűződik, aki kiválóságainál fogva túlradat a mindennapi keretekben.

A múzeumok azonban mégsem az ócskaságok lomtarai, hanem a jelen és jövő tanítómeszterei. Látókörünket tágítják, ismeretünket gyarapítják, összehasonlításokra késztetnek, pillanatok alatt szemléltetik azt, amit csak faradtóság leírások alapján tudunk úgy-ahogy elképzelni. Annyi minden van bennük összezsúfolva, hogy meg hosszú ismertetéssel is csak halvány fogalmat lehet róluk adni, de semmiesetre sem szemléltető képet.

Hol is kezdjem? Említsem a londoni British Múzeumot? Asszír, görög, római emlékek, márványok terokatták a legkülönbözőbb fajok és vallások tarka változatosságában vannak itt képviselve. Egyiptomi múmiák, etnográfiai furcsaságok, klasszikus korabeli edények és vázák, pazar érmek és pecsétek, művészi emlékek a világ minden zugából a megcsömörlesztés gyönyörködtetik a szemet. Említsem-e páratlan bélyeggyűjteményét, beszéljek-e gazdag könyvtáraságairól, híres emberek kéziratairól? Milyen tündérelm számában láthatók a fényes üveglapok alatt! Shakespeare, Morus Tamás, Goethe, Targuato Tasso, Victor Hugo, Milton, Beethoven, Haydn, stb. hagyatékal. A híres Codex Sinaiticus, a Magna Charta és sok-sok ritka kötet: többek között Gutenberg első nyomtatványai, kínai, indiai, perzsa könyvek sokasága.

Szóljak talán a Themze melletti Tower me-

## Kivagyultam gyomorbaimból, megszűntek ellenem a gyomorgócseim és hányingerem

valamint felfuvalásaim 2 üveg „Gastro D.” elhasználása után. 30 kilóról 52-re fogytam, de az első kanál orvosság után mind jobban és jobban voltam, ma teljesen gyogyultam érzem magam. 63 kilo vagyok és mindent eszem. Szívüöl köszönöm a Császár gyógyszerártnak. Teljes tisztelettel Andrei Ianculescu, Com. Lipea Bordescu, P. U. Paris.

A „Gastro D.” gyomor, epe-, vese-, máj- és bélbetegségek esetében kitűnő hatással van. Kapható: minden gyógyszerártnban és drogériában, vagy postán megrendelhető 130 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerártnban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

milliót. 10. A légügyi és tengerészetügyi miniszterium 200 milliót.

Az elsorolt többlet-értékeken kívül természetesen megmaradnak még azok a költségvetési javadalmazások, melyeket az illető miniszteriumok a jelenleg alkalmazásban levő költségvetés szerint kapnak.

A többlet-tételek közül a nemzetvédelemre kijelölt 600 millió csak a szakminiszterium rendelkezésére fog menni. A rendkívüli kiadásokra megvan a külön nemzetvédelmi alap, melyre nézve külön bevételekből mult évben 2 milliárd 600 millió folyt be, az idén pedig közel 3 milliárd. Ez utóbbi összegből a lei aranyértékének ujjaszámítása révén 3 milliárd 312 millió jutott a külön alapnak.

Az országos általános költségvetés tervét a hó végén fogják a képviselőház elé beterjeszteni.

## Mit hoz a tavasz?

A március hónapot már „tavaszelőnek” jelzi a naptár és március eiseje rohamosan közeledik. Március 1. azonban azért is fontos és megjegyzendő dátum, mert ekkor jár le a „Magyar Lapok” hagyományos ajándékkalkciójának határideje. Ne késlekedjék tehát, mert az idő rohamosan telik és észre sem veszi, már 1937 tavaszát taposunk. Igyekedjék tehát előfizetési díját — amit úgy is kiegyenlített, hiszen a kisebbségi magyarság legjobb napilapját kapja ellenértékképpen! — még március 1. előtt beküldeni, hogy résztvegyen nagy ajándékkalkción, amikor féleves és egész éves előfizetők között, valamint azon előfizetők között is, akik eddig a határnapig nincsenek határlékban előfizetési díjukkal, rendkívül értékes ajándékokat sorssal ki a „Magyar Lapok” kiadóhivatala.

Az idei tavasz minden bizonnyal az Ön számára is a szerencse jegyében fog megkezdődni és neve gazdag ajándékkalkción nyertesek közé kerül.

sés összegeket érő királyi ékszerekről, az ötvös-művészet igazi remekéről? Mily hosszadalmas volna csak körvonalakban fölvezolni a Louvre tündérelm szépségeit vagy a francia hadi dícsőségnek szánt versaillesi palotákat! Ki ne látott legalább néhány reprodukciót a páratlan vatikáni múzeum szobrairól? Mindmeggannyi múzeum azonban a kiváló emberek volt lakóháza is: a salzburgi Mozart-ház, a komponista szerzeményének panoptikumával, zongorájával, koponyájával. Frankfurtban ki ne nézne meg Goethe polgári kényelemmel berendezett, csinos szülőházát? Vagy Párizsban a Place des Vosges-on a Victor Hugo-múzeumot.

De múzeumok maguk a keptrák is: A florenai, a Pitti és Uffizi, a müncheni galériák, az antwerpeni Musée Royal, a Plantin, a bruxellesi Palais de Beaux-Arts, az amszterdami Ryksmúzeum. Mennyi van még ezen kívül! Iparművészeti, egészségügyi, folklorisztikus stb. Talán nem is túlzás, ha az állatkerteket, az akváriumokat is múzeumoknak nevezzük. Különbösek csak az, hogy itt nem holt tárgyak, hanem eleven élőlények vannak megtekintésre összegyűjtve. A nápolyi akvárium, a budapesti, berlini állatkertek, a hamburgi, Hagenbeck e tekintetben világhírűek.

Legújabb keletű múzeumok az antiholsevista kiállítások. Ezek tulajdonképpen ellenhatásként keltek létre a szovjetnek az istentelenséget propagáló múzeumaival szemben. A moszkvai múzeumokban például állítólag ilyenfajta vallásellenes karikatúrákat lehet látni: Hatalmas, vízszintes helyzetű keresztan cilindres, potrohos, burzsoá úi, kezében gyepőt szorongat s ostarával félméztelen rabszolgák st. hajt. Ezek a számalmas, összeláncolt alakok

## Az elzász-lotharingiai lakosság tüntető felvonulásokat rendez a hitvallásos iskolákért

Valerio Valeri pápai nuncius a kormányelnökségen tárgyalásokat kezdett a sérelmes iskolarendeletről miatt

Párizsból jelentik: Múlt pénteki számunkban már közöltük, hogy Franciaország elzász-lotharingiai tartományában a hitvallásos iskolák védelmében nagyszabású népmozgalom indult. A strassburgi püspök körlevele adott magy nyomatékot ennek a mozgalomnak, melyben a tartomány összes parlamenti képviselői is részt vesznek. E képviselők és a miniszterelnök közötti levélváltásról is megemlégtünk.

Amint már részletesen említettük, arról van szó, hogy a népfrent kormányza az elzász-lotharingiai hitvallásos iskolák látogatását meg akarja nehezíteni. Ez iskolákban a tanítási időt egy évvel 15 évre akarja fölemelni, míg az állami iskolákban meghagyja a 14 éves időtartamot. A hitvallásos iskolák nem is adhatnak államérvényes bizonyítványt.

Emiatt a népesség közt nagyszabású mozgalom indult, hogy a kormányrendelet hatályaon kívül helyezését kérvényezzék az államtanácsból. Ujabb híreink szerint e mozgalom során a strassburgi vallásvédelmi bizottság kiáltványt adott ki, melyben „a francia közvélemény és az egész világ előtt megvédelmezi

az elzászi nép lelke ellen tervezett merényletet.” Együttal kijelenti a bizottság, hogy „Elzász nem riad vissza semmi erőfeszítéstől és áldozattól, mikor a hívők jogait és szabadságait megvédeni akarja.”

A Metz városbeli Katolikus Akció rendkívüli közgyűlést tartott, melyen 93 ezer hívő által kiküldött képviselő fejezte ki tiltakozását az új iskolarendeletről. Együttal megindította a tömeges aláírású kérvényezés mozgalmát s a vallási béke érdekében kívánja a rendelet visszavonását.

A múlt hét végén Valerio Valeri pápai nuncius is fölkereste a miniszterelnökséget. Ott az elzász-lotharingiai ügyekkel megbízott De Tesson államtitkárnál érdeklődött, s beható tárgyalást folytatott az iskolaügyi új rendelkezés felől.

Legujabb híreink az, hogy most vasárnap egész Elzász-Lotharingiában nagyarányú tüntetések voltak a hitvallásos iskolákat gátló kormányrendelet ellen. Metzben 3000, Kohlmarkban 4000, Mülhausban 2000 tüntető vonult fel az utcákon.

## Ukrajnában a vörös hadsereg egyik ezredében lázadás támadt

A GPU osztagai felrobbantották a lázadók kaszárnyáját

Varsóból jelentik: Lengyel lapjelentések szerint február 10-én lázadás tört ki az ukrajnai Karkov egyik laktanyájában, amelyben a vörös hadsereg egy lovasszerege állomásozott. Kétszázad katonák lázadt fel és meggyilkolta a századparancsnokot mellett működő két politikai biztost. A lázadó katonák ezután eltorlaszolták magukat a laktanyában. A lázadás

leverésére a GPU osztagait vezényelték ki. Két napig hiába ostromolták a laktanyát, míg 12-én hajnalban a GPU parancsnoka az egész laktanyát felrobbantatta. A hatalmas robbanás az egész várost megrázta, azóta a laktanyát rendőrgyűrű zárja el. Nem lehet tudni, hogy mi történt, de bizonyosra vehető, hogy a lázadók egytől-egyig életüket vesztették.

„Vulgahajósok” mintájára rogyadozva vonszolgálnak terhüket. Elöl büszkén lépdel a dicsfénytől övezett Krisztus. Ennek az istenkáromló gúnyképnek felírása „A kereszténység diadalmenete”. Egy másik kép pl. a kenyérszaporítás csodáját paródiálja. Krisztust úgy ábrázolja, amint 5 bombát dob és amint elégedetten számlálhatja az áldozatokat. „Ezzel az öt kenyérrrel”, hangzik a felírás — „ötmillió szerencsétlent fogunk jóllaktatni és — ök semmit sem fognak többé kívánni”. Ilyen eszközökkel bizony sokat lehet rombolni. Ezeknek sugalmazói az emberiség testvériesülésének elgáncsolói és nekik lehet köszönni, hogy a hágai békepalota, még inkább a Népszövetség lassanként múzeumává lesznek. Azaz már most azok. Ezek a nemes elgondolással épített nagyszerű paloták már csak történelmi emlékei a béketörökvéseknek. Hirdetik a békét, de megvédeni nem képesek. Hatalmas könyvtáraikban felhalmozott jogi traktátumaik, a kompendiumok paragrafusai úgy hatnak, mint egy értékes bogárgyűjtemény. A paleontológiai múzeumok őslényeire emlékeztetnek, amelyek valamikor olyan életérősek voltak, ma azonban élettelen hús és vér nélküli csontvázzal! Azok a művészi alkotások meg, amelyekkel tele vannak hintve, bájos ártatlan gyermekek bnyomását teszik, akik elgyönyörködtek naiv játékaikkal, de nem való arra, hogy megragadják és erős kézzel irányítsák az idő vasgyeplőjét.

Ezekután kezdjük meg körjáratunkat néhány érdekes múzeumban. Ha az ember a háromemeletes müncheni Deutsches Museum terméin végigmegy, akkor pont kilenc mérföldes utat tesz meg. Ez a csodálatos gazdagságú mú-

zeum a nem régen elhunyt Oskar von Millernek köszöni létezését. Bemutatja a technika fejlődését, betekintést ad a gépek világába. Az alagsorában épített szűk és sötét folyosók hűven utánozzák a bányák tárnait. Szemléltetően látjuk a szénéjtés, az arany és sóbányászás minden mozzanatát. Az áruterelési rendszer a maga teljes tökéletességében tárul a látogató szemébe. A rengeteg gépmodell bármikor működésbe lehet hozni. Sűrített levegő és villanyerő hajtja őket. A látogató csak megnyom egy gombot vagy ércpézt dob egy automatizszerű nyílásba és az alvó gépek hirtelen felriadnak, a dugattyúk, emeltyük ficánkolni kezdenek, a kezek tébolyító ütemben forognak; csupa zakatolás és dühörgés. A gép egész testében remeg, így tart ez 5—10 percig és utána magától leáll.

Ha az ember az ingák és mérlegek, az órák és szeizmográfok, a hangszerek és göröcsövek világából nagyobb termekbe vetődik, meglepetve látja, hogy a technikának mammoth-gépei sem hiányoznak. Kolosszális mozdonyok mögött fényűzően berendezett étkezőkocsik sorakoznak. A nagy csarnokban meg a repülőgép és lég-hajók a mennyezet tetejéről függnek le.

Vessünk néhány pillantást a stuttgarti „Kitsch-museum” gyűjteményére is. A Kitsch-museum megalapítója csupa olyan művészi készítményt szedett össze, amelyeknek a konstrukciójában vagy stílusában hibákat fejeztek fel. Összezsúfolta egy csomó kegytárgyat, izis-telen giccs-műveket, furcsa ajándékokat, emléktárgyakat, egyesületi jelvényeket, bizarr talizmánokat, de sok szép dolgot is, amelyekről ki-tűnt, hogy nem valódi anyagból készültek. Az egyik vitrinben pl. csecse-becsék terrakotta-tárgyaknak néznek ki, de tulajdonképpen cin-

## Reumatikus fájdalmak

A reuma a legelterjedtebb népbetegség. Csülaplító szerek révén rövid időre eltűnnek a fájdalmak, de a betegség okát ezzel nem szüntették meg. Éppen ellenkezőleg. A betegség zavartalanul fejlődik tovább. De a Togal, ez a bevált gyógyszer, amely éppen különleges gyógyító tulajdonságai miatt az orvosi tudomány büszkesége, alaposan gyógyít betegségeket, mint reumát, köszvényt, isiást, valamint súlyos hüléses betegségeket (grippe, stb.) A Togal-tabletták erős bakteriumölő hatásuk, a testből a mérgező anyagokat alaposan kiválasztják, miáltal megteremtik a beteg szervezet teljes gyógyulásának előfeltételeit.

## \*Az angol kormánykörök elutasító válasza az Ottó visszatéréséről tett kérdésre

Londonból jelentik: Wiesner báró, az osztrák legitimisták evzére, többnapos londoni tárgyalás után vasárnap Párizsba utazott. Beavagott angol körök úgy tudják, hogy Wiesner két kérdést intézett a londoni kormánytényezőkhöz. És pedig:

1. Fogadná-e György király Ottót, ha Angliába jönne?  
2. Rokonszenvezne az angol kormány az azal a tervvel, hogy Ottó látogatást tegyen Ausztriában?

Angol rézről mindkét kérdésre nemleges választ adtak.

## Uj könyvek:

Mihelics Vid: Modern katolikus fejek	185 l
Erdősi Károly: Mumák és Minarétek	200 „
Schütz: Örökkévalóság	145 „
Coudenhove I. F. Beszélgetés az élet-szentségről	65 „
Spirago F.: A Boldogságos Szűz	120 „
Rudloff O. S. B.: Rövid Dogmatika	95 „
Csűrös Emilia: Szeretnék szántani	145 „

Megrendelhető könyvsztályunknál.

öntvényből vannak. Amott ügyesen kidolgozott stearin, amely a biskuit porcellán utánozza. Lehetetlen dekorációk, túlzott színezés, eredetieknek feltüntetett utánzatok, tárgyak olyan anyagból, amelyek szertelenül hatnak. Pl. szék-ek szarvas agancsból, mellszobrok csokoládéből, virágcserepek, amelyeknek emberi arcuk van, a koponyát azonban nem haj, hanem fű-takarja.

A stuttgarti giccs-múzeum sok tekintetben emlékeztet de Cavigny márki kuriózum-gyűjteményére. Ez a bogaras arisztokrata egész életén keresztül csupa különleges, sőt groteszk dolgokat gyűjtött. Provencei kastélyának hét roskadásig telerakott termében a látogatóknak a csodálkozástól leesik az álla. Mit lehet itt látni? Északamerikai indiánok skalpjait, régi tinktúrákat, amelyekből valaha az alchimisták aranyat akartak előállítani, a forradalmi nyaktilló alatt elvérzett francia nemeselemek vérével áztatott zsebkendőit, minden idők és helyek szerelmi italait, örültek festményeit és plasztikáit, sőt egy elmebeteg művét is, amely 1873-ban jelent meg az amerikai Cornwallban. Ez a gyűjtemény de Cavigny-nak állítólag egy millió frankjába került. Ehhez hasonló múzeum nyílt meg nemrég Tokióban. A japán fővárosban ugyanis járványszerűen dühög az öngyilkossági mánia. A legtöbben harakirit követnek el vagy a Miraha-vulkánba vetik magukat. A hatóságok, hogy eredményesen felvehessék a küzdelmet, egy öngyilkossági múzeumot létesítettek. Elrettentő módon ábrázolják itt megrázó-erejű fényképek, megcsontított hullák, gyilkos fegyverek és szomorú búcsúlevelek az életuntak tragikus sorát.

(Folytatása következik.)

# A Magyar Lapok 5-ik nagy társasutazása Olaszországba

Indulás április 27-én. Visszaérkezés május 5-én

Velence 1-nap, Firenze 1-nap, Róma 3-nap.

Elszállásolás elsőrendű szállodákban és penziókban

Részvételi díj 5200 Lei

Ezen összegben bentfoglaltatik:

1. A teljes vasúti jegy, külön kocsikban, gyorsvonaton.
2. Az összes vízumdíjak.
3. Teljes ellátás (étkezés) és elsőrendű elszállásolás Velencében, Firenzében és Rómában.
4. Budapest menet vacsora.
5. Csomagok őrzése a velencei és firenzei állomáson, ki és bevitele Rómában.
6. Szakszerű vezetés.

Rómából külön kirándulás Nápolyba. Ennek többletköltség 1100 Leu.  
A másodosztályon utazók 1650 Leu-val fizetnek többet.  
Jelentkezési határidő április 10.

A részvételi díj 1/3 része, 1700 Leu, jelentkezéskor fizetendő, a többi összeg legkésőbb április 15-ig.

A felelhetetlennek ígérkező utazás román húsvét időszakában lesz, tehát mindenki könnyen kiszakíthatja magát rendes munkájából.

## Az aradi kormánypart kizárta Hentiu Gheorghe képviselőt

A képviselő a prefektust a kisebbségek iránti túlságos barátságossal vádolta

Arad. Saját tud. Politikai körökben élénk feltűnést keltett az a támadás, amelyet röviddel ezelőtt Hentiu Gheorghe dr, kormányparti képviselő intézett a parlament jelenlegi ülésén Gróza Joan dr, Arad megye prefektusa ellen. A képviselő többek között a kisebbségek iránti túlságos barátsággal vádolta meg a prefektust, ezenkívül több olyan támadással azonosította magát, amelyeket egyes fővárosi lapok intéztek Gróza Joan dr ellen. A felszólalásnak, mint előre látható volt, komoly következménye lett és pedig az, hogy a kormánypart aradi tagozata vasárnap tartott ülésén elítélte a képviselő magatartását és Hentiu Gheorghe dr-t kizárta a kormánypart aradi tagozatából. A döntést természetesen közli az itteni tagozat vezetősége a kormánypart központi elnökségével is.

A kormánypart itteni tagozatának bizottsági ülésére egyébként Aradra jött Manolescu Dimitrie szenátor, bucaresti egyetemi tanár, aki kedden küldöttséget vezet Aradról az illetékes minisztériumokba, hogy ott Arad üdülőhelyé nyilvánítása, a timisoarai vasutigazgatóság, valamint új iparvállalatok létesítése ér-

dekében szót emeljenek. Manolescu Dimitrie dr a gyűlés keretében egy örvendetes bejelentést is tett. Közölte, hogy rövidesen megkezdik Aradon a társadalombiztosító, valamint az új inasotthon építését. Különösen a társadalombiztosító felépítése bír nagy jelentőséggel, mert a jelenlegi annyira primitív, hogy ott a munkásbetegek alig részesülhetnek megfelelő gyógykezelésben.

## Vakmerő leányrablás Craiovában

Elraboltak egy tizenhétéves leányt

Craiovaról jelentik: Vakmerő leányrablás történt tegnap Craiovan. Ioan Ciubotariu 18 éves feltűnő szépségű leánya, Elena nyomtalanul eltűnt. A leány szülei a városban vásárlásokat eszközöltek éppen leányuk számára s mikor hazatértek, a 18 éves leányuknak hiült helyét találták. Az eltűnés azonnal gyanút keltett a szülőknél, akiknek a leány napok óta panaszkodott, hogy állandóan figyelemmel kísérik az utcán és mindig más fiatalember szegődik a nyomába. A szomszédokat is kihallgatták a nyomozást megindító hatóságok. A szomszédok elmondták, hogy láttak egy fiatal férfit a leány szüleinek lakása előtt, aki amikor a leány kilépett, mellé szegődött. A rendőrség nagy erővel kezdett hozzá a nyomozáshoz, annál is inkább mert erős a gyanú, hogy leányrablókról van szó.

Megyesi Schwartz Antal dr.

### Az isteni kegyelem Anyja

„Elmélkedések Szűz Mária kegyelmei életről.”

Ara 90 lei és portó

Kapható: könyvostfaluunknál

\* A bélben keletkező mérgek által okozott rosszulnével egy-két pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz, gyors és alapos bélkiürítő hatásánál fogva, a legjobb szolgálatot teszi. Az orvosok ajánlják.

## Franciaország felveszi a kereskedelmi kapcsolatot a spanyol nemzeti kormányval

Párizsból jelentik: A francia lapok jelentése szerint a francia kormány felvette a kereskedelmi kapcsolatokat a spanyol nemzeti kormányval. A kapcsolatok felvételének indítók az volt, hogy a francia fegyveripar vaséresszükségletét évtizedek óta olyan spanyol területekről szerezte be, amelyek jelenleg a nemzeti kormány kezén vannak. A francia kormány a múlt hét elején külön bizottságot küldött Burgosba. A spanyol nemzeti kormány székhelyére, amely bizottság már február 4-én vissza is tért Párizsba, kedvező eredménnyel. A vaséresszállítások fejében Franciaország kötelezte magát: 1. A szállítások megindulásával 40 ezer tonna paradicsomot átvész a Kanári szigetekről és 2. kötelezi magát arra, hogy úgy a vasérc, mint a paradicsom árát készpénzben arannyal a leszállítás után haladéktalanul kifizeti.

## Kerek szásztenyés korában halt meg egy ciuci székely

Előre megmondotta halála időpontját

Mercurea-Ciuc. Saját tud. Salló Péter (Dóczy) jógodini gazdálkodó volt a község legöregebb embere. 1837 január 31-én született. A százévet anélkül érte meg, hogy komolyabban beteg lett volna életében. Mindenki szorgalmas, törekvő és igen mozgékony embernek ismerte. Saját kijelentése szerint megitta az italt, ha volt és bizony a pipafüstöt is kívánta „a belső része.” Tizenkétéves gyermek volt 1849-ben és sokat mesélt a „muszkákról”, akik rövid időre megszállták a megyeszékhely Mikóvárát. Csendes, jó embereknek ismerte őket, szívesen adott élelmiszert az inséges lakosságnak. A mindvégig kedélyes öreg székely ki tudja még meddig élt volna, ha véletlen baleset nem éri. A századik karácsonya előtt a síkos udvaron elesett és egy nagy kőbe megütötte az oldalát, úgy, hogy ágybakerült. Komoly belső sérüléseket állapítottak meg az orvosok s nyilvánvaló volt, hogy az öreg nem heveri ki a balesetet. Meg is mondta pontosan, mikor hal meg: ahogy a kerek szásztenyés betöltötte, a rávaló napon, anélkül, hogy nagy haláltusája lett volna, valósággal elszenderült. Fiai, unokái, dédunokái és kiterjedt rokonságon kívül az egész község lakossága kísérte utolsó útjára.

## Elfogta a szovjet az utolsó élő georgiai herceget

Mdivani herceg lesz a legújabb bűnper főszereplője

Londonból jelentik: Moszkvai jelentés szerint Tiflisben, Georgia fővárosában elfogták Bubu Mdivani herceget, a híres georgiai fejedelmi család egyetlen még életben levő tagját. A herceg két fivére, akiknek egyike a milliárdos Barbara Huiton férje volt, autószerencsétlenség során vesztette életét. Azzal vádolják a herceget, hogy vezetője volt a tífiszi Trocki-jista csoportnak és ő lesz állítólag a harcok nagy pernek egyik fővadásztársa. Újabb jelentések szerint a GPU volt főbűnös, Jagodát is letartották és őt is bíróság elé fogják állítani.

Százmillió lei lesz Cluj város költségvetése. Saját tud. A városban dr. Anca Cirmel alpolgármester vezetésével megkezdődtek Cluj város költségvetési munkálatai. A költségvetési bizottság tagjai: dr. Chirila Lázár, Ghirchoias Jon, Pop Petre és Farcas Vasile. Az általános költségvetés — a tervezet szerint mintegy 100 millióra fog rugni.

# Küszöbön áll Almeria elfoglalása

**A madridi vörös védelmi tanács a katonai kötelező szolgálat elrendelését kívánja. — A nemzetik újabb térnyerése a Jarama folyónál**

**Párizsból jelentik:** Franco tábornok főhadiszállásáról érkezett jelentések szerint a nemzeti csapatok vasárnap már elérték Dél-Spanyolország második legnagyobb kikötőjének vidékét és a Malagától 200 kilométerre fekvő Almeria elfoglalása küszöbön áll. A valenciai kormány is heisméri súlyos vereségét, amit az alábbi kiáltvány is bizonyít, amelyet vasárnap bocsátottak ki.

**— Malaga elfoglalása — mondja a kiáltvány — eleinte katasztrófának látszhatott volna, de a bennünket ért súlyos vereség arra a belátásra birt, hogy ezentúl sokkal jobban össze kell tartanunk, mint eddig. Elég volt a pártokból, elég volt a bizottságokból, elég volt a nézeteltérésekből! Engedelmeskedjünk mindnyájan a spanyol köztársaság kormányának!**

A nemzeti csapatok főhadiszállása most tette közzé összefoglaló jelentését a malagai győzelemről és ebből kitűnik, hogy a 10.000-nél több fogoly között 1200 orosz katoná van.

**Madridból jelentik:** A vörös védelmi tanács a valenciai kormányhoz intézett emlékiratában hangoztatja, hogy Malaga eleste és a Jarama szakaszon folyó ütközet arra a megfontolásra vezetett, hogy teljes ellentámadást indítsanak az egész vonalon. Ezért kéri a kormányt, hogy a legrövidebb időn belül rendelje el a kötelező katonai szolgálatot, mert csak így lehet kilátás a győzelemre.

**Salamancából jelentik:** A salamancai főhadiszállás hivatalosan közli, hogy a nemzeti csapatok a Jarama folyó argandai szakaszánál újabb tért nyertek és több fontos hadállást foglaltak el.

### REPÜLŐGÉPEK HARCA MALAGA FÜLÖTT FEKETEHEMLŐ MALAGA VIDÉKEN

**Londonból jelentik:** A Reuter-ügynökség közlése szerint Malaga felett vasárnap két vörös repülőgép jelent meg. A nemzetiek repülőgépei azonban azonnal fölszálltak és heves tűzharc keletkezett, melynek eredménye az lett, hogy a nemzetiek a két vörös repülőgépet lelőtték. Mindkettő a tengerbe zuhant. A repülőgépek személyzetét a tengerből kimentették és elfogták.

Ugyancsak a Reuter jelentése szerint Malaga egytized része elpusztult. Malagának a lakossága nem szenved éhínségtől, de a hegylakók között igen nagy az élelmiszerhiány. Ezenkívül feketehemlő-járvány lépett fel.

### A VALENCIAI NÉPFRONT DIKTATURÁT SÜRGET

**Valenciából jelentik:** A népfront vasárnap nagygyűlést tartott és határozati javaslatot fogadott el, mely diktatórikus hatalmat követel a Caballero-kormány számára. Követeli a katonai erők teljes mozgósítását, továbbá nagyarányú erődítési munkálatokat, amelyeket kényszer munkával végeztetnének és végül: az egész vörös haderőnek egységes parancsnokság alá helyezését.

## Bolszvista rémtettek Malaga tartományban

**Labdarugás levágott emberfejekkel. — A nemzetiek hadihajói Valenciát kezdték bombázni**

**Sevillából jelentik:** Malaga tartományból a bolszvisták rémtetteiről érkeznek hírek. Velez-Malagában 1500 nemzeti érzelmű lakost gyilkoltak meg. Malagában a nemzeti csapatok bevonulása előtt 4000 embert tettek el láb alól. A bolszvisták a nemzetiek levágott füléit gomblyukokba tűzték és labdarugó játékokat rendeztek az utcákon levágott emberfejekkel.

**Ullano tábornok** a sevillai rádióban közölte, hogy most érkezett vissza Malagából és az ott látott borzalmakat sohasem felejtí el. A városba vezető utakat még mindig a meggyilkolt nők, férfiak és gyermekek holtteste borítják.

**Valenciából jelentik:** A nemzeti csapatok hadihajói vasárnap Valenciát is bombázták. A lövegek a város középpontjára hatoltak.

A jaramai szakaszon megkezdődött véres ütközet elkeseredetten folyik tovább. A nemzeti csapatok újra és újra heves támadást indítanak a kormánymilícia ellen.

### NÉMET VÖRÖS TÁBORNOK LETT A MADRIDI ÖSSZES VEDŐCSAPATOK PARANCSNOKA.

**Párizsból jelentik:** Ideérkezett jelentések szerint a Madrid körül harcoló vörös kormánypárti haderők főparancsnokául Heinz német tábornokot nevezték ki, aki baloldali érzelmei miatt a nemzeti szocializmus uralomra jutása után kivált a német hadseregből és külföldre emigrált. A folyamatban levő hadseregát szervezéssel kapcsolatban az ő parancsnoksága alá rendelték a madridi nemzetközi dandárt is.

### VALENCIAI IDEGESSEG A NEMZETI CSAPATOK KELET-SPANYOL-ORSZÁGI ELŐHALADÁSA MIATT.

**Gibraltárból jelentik:** Valenciai kormányjelentések szerint a köztársasági hadiflotta kifutott Cartagena kikötőből azzal a feladattal, hogy vegye zárótűz alá az almeriai partvidéket és próbálja mezakadályozni a város bevételét.

**Salamancából jelentik:** Valenciai jelentések szerint a lakosság heves tüntetést rendezett a szovjet-fiztek ellen. A tüntetés végül a kommunisták és anarchisták között közelharccá fajult.

**Párizsból jelentik:** Cabanellas tábornok, a



**HÜSÉG NEM LÉTEZIK?**

Én az ellenkezőjérből vagyok meggyőződve. Éve-  
kig, évtizedekig kitarthatunk egy ember, egy  
tárgy, egy idea mellett. Hát elégséges a  
kötelesség ahhoz, hogy az ember mindig hű  
maradjon? Korántsem! Meggyőződés kell a  
hűséghez és meggyőződésből vagyok én is hű az

## ALGOCRATINE

gyógyszerhez már évtizedek óta. Egy lépést se  
teszek Algocratine nélkül, mert tudom, hogy  
akármilyen fájdalom lép is meg útközben, Algo-  
cratine megszabadít tőle. Ischias és csúsz, kösz-  
vény és neuralgiák okozta fájdalmat, fogfájást,  
menstruációs fájdalmakat, hüléses bajokat Algo-  
cratine azonnal megszüntet. Algocratine praev-  
ventív szer és gyógyszer, megelőzi a betegséget  
és gyógyít.

Gyógyszertárakban és drogériákban kapható.

### „Credo“ nap:

## Hitvallás Isten mellett

Nagyszabású ünnepre készül a clujji Szent Mihály plébánia-templom február 27. és 28-án. Ugy a szentpéteri, mint a monostori, valamint a városi hívek egyakaratu, közös megmozdulása lesz ez a hitvalló ünnepség, amikor a hívek tanuvallomást tesznek az élő Isten mellett. S vajjon mi indította e hitvalló, demonstrációs ünnepség megrendezésére az egyház vezetőjét. A moszkvai „istentelenek“ februári világkongresszusa, ahol 46 ország elvetemült kiküldöttje az istenhitnek a földről való gyökereir kiirtásán tanácskozik. Vajjon kinek lesz február 27-én és 28-án hűségesebb csapata? Krisztusnak, az élő Isten Fiaának-e? Vagy a moszkvai feketelékű sátáncaatlósoknak? Keresztény vagy-e lélekben és elvben? Mindenekfelett való-e a Krisztushited? Ha igen, akkor ott kell lenned a hitvallók sorában, hogy vallomást tégy az élő Isten mellett, hogy tüntess az Isten mellett és részese lehess az evangélium gyönyörű ígéréteinek: „Aki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom őt az Atyám előtt!“ A hitvalló ünnepség a Piața Unirii plébánia-templomban lesz és sorrendje a következő: Február 27-én (szombaton) d. u. 6 órakor litánia, szentbeszéd, mondja P. Fodor Pelbárt Ofm. teológiai tanár. (Gyóntás minden templomban). Február 28-án reggel 9 órakor szentmise közös szentnádóadás. A szentbeszédet mondja Bálint József, a Katolikus Népszövetség központi igazgatója. Február 28-án d. u. 6 órakor szentbeszédet mond Márton Aron kanonok-plébános. A szentbeszéd után a hívek közössége állva elmondja a „Hízszekegyet“. Utána a téren gyertyáskörmenet. Kéretnek a Piața Unirii lakói, hogy utcára nyíló ablakaikat a körmenet alatt világítsák ki.

## AZ 1937 ÉVI LIPCSEI TAVASZI VÁSÁR

kezdeté február 28-án

**60 -os utazási kedvezmény a németországi utvonalakon.**



Bármilyen felvilágosítást nyújtanak a tiszteletbeli képviselők:  
EUGEN v. ANGERBAUER, Timișoara, I. Str. Gen. Praporgescu  
és LUDWIG SCHUSTER konzul, Oradea. Str. Nic. Jorja I.

Leipziger Messamt / Leipzig / Deutschland

# EMBEREK ÉS TAJAK

## Jubilál a kaliforniai arany

Két aranymező különös története

*Kalifornia, február hó.*  
Hiba tagadjuk: a világ ma az arany hatalmában van. A sápadt fém a végcélja minden üzletnek, politikának, háborúnak, egyéni törtetésnek, minden, ami szigorúan földi és véges. *arany-beteg* és ez a betegség egyelőre gyógyíthatatlan. Az arany ott volt a történelemelőtti kor barlanglakó embere kezében, babiloni templomokban, Krözus iszákjában, az inka emberáldozó teokalli tetején és ugyanazon arany, amely egykor látta Montezuma halálát, Európa felé úszott Cortez hajóján, ma talán éppen az ön esuklóján sápadozik, asz-

szonyom, vagy az ön schaffhauseni órájának képezi a tokját, uram. Mert semminek a világon nincs olyan vándorlókedve, mint az arany. Nem marad békén sehoh, legkevésbé a zsebünkben. Mint a dantei poklok örök vándora, kóborol a nagyvilágban száz- és százezer év óta. Néha csodátevő jószellem, néha átkozott lélekrontó.

Ez a pokoli fém az idén *centenáriumot* ül. Száz esztendeje, hogy a világ egyik legnagyobb aranytermelő vidékét, a kaliforniai mezőket, megnyitották.

### Térdelő ember a Sutton-birtokon

1837 január 11-én délelőtt tíz óra tájban a kaliforniai Sierra Nevada lejtőinek egyikén, egy hegyipatak partján, ugyanott, ahol húsz esztendővel utóbb a *most is meglevő Santa Maria-templomot* építették egy vízimalom helyén, egy szerencsétlen ember térdepelt és imádságra kulcsolt kezét ég felé emelte.

Ezt az embert Jim Parkinsnak hívták, ott lakott a patak mellett, kis düledező kunyhóban a családjával. Kunyhójában ezen a napon érdekes találkozót adott egymásnak a mulandóság és a jövő. A kis faházikó egyik sarkában Parkins nyolcvanesztendős édesanyja viaskodott a halállal, a másik sarokban, állatbőrökkel fedett fekhelyen Parkins fiatal felesége küzködött az anyák örömteljes kínjaival: várta a minden pillanatban megszületendő gyermekét. És a férfi, ez az egyszerű, derék vízimolnár, miközben elszaladt a legközelebb, betegségekhez értő emberhez, megcsúszott, kirándította bokáját, nem tehetett egy lépést sem többé. A kunyhóban élet és halál fogták egymás kezét, itt kint Jim Parkins térdelte a patakparton és magasra emelve karjait, Istenhez fordult segítségért.

A ferdén tűző napfényben már ekkor látta, hogy a sekélyvizű patak fenekén érdekesen csillogó rögök fekszenek. De mire visszavászorgott kunyhójába, megfellekedett a látványról. A nagyanyó halott volt, a másik sarokban a most kibontakozott élet nyivákoltt és minden emberek első követelését: a táplálékot sirdogálta ki magának. Parkins egyik családtaggal elhívatta a szomszédokat és bejelentést tett földesúrnak is, aki személyesen jött el, végighallgatta a szegény molnár elbeszélését, eltemette az öregasszonyt, majd így szólt:

— Mindig jó ember voltál, vallásos, dolgozó, alázatos egyén. Jelölj ki magadnak a házad körül négy hektáryi területet. Vállalom a fiad keresztapaságát és ez a keresztelési ajándékom.

Parkins meggyógyult, aztán alaposan körülnézett kis birtokán. Ekkor jutott eszébe az a csillogó holmi a vízben. Kikötölte a medret és ökölyai nyersaranydarabokat talált. Vissza akarta adni a területet Suttonnak. De a derek földesúr kijelentette, hogy a patakban még neki is maradt néhány méröldnyi rész, megelégszik azzal. Öt esztendő múlva ezer és ezer aranyas vette bérbe a Parkins-területet és a *Parkins-család ma is egyik leggazdagabb együttese Amerikának*. Azon a helyen, ahol egykor a kétségbeesett ember térdelte, most milliók térdelnek hatalmas katedrálisok hívős, esendes mélyén. Azon a helyen épült fel Los Angeles városa, melynek közönsége ez évben nagy ünnepekre készül: a *kaliforniai arany százesztendős centenáriumára*.

### Akik aranygolyókkal vadásztak

Brazília egykor oly sötét és vad őserdei-nék helyén, az Amazonas mentén fekvő Helena-Farm birtokon is százesztendős jubileumi tartják 1937 május 7-én annak, hogy akkor egész véletlenül rábukkantak a világ egyik leggazdagabb aranytermő vidékére.

1836 december huszadikán indult el vezéres újjára Manaosból Hutter Ferenc német

is jártak a fehére emberek. Hutterék legalább is mélyen behatoltak a titkaiba és az expedícióból nem is ment fönkre egészen: két ember, Hutter és egy társa szerencsésen visszajöttek. Egy helyen meg kellett volna kerülniök egy mocsaras folyónyulványt és ezt az utat akarták megrövidíteni. Belegázoltak tehát a mocsárba, nyakig jártak iszapban, át is keltek, de mikor kimásztak a túlsó oldalon, Hutter szöges csizmája megcsúszott a part moszatos kövein és a szögek éles csfokokat húztak a kövön.

Hutter csudálkozva látta, hogy a hatalmas kő „aransárgán” csillog. Alaposan megvizsgálták az anyagot és rájöttek, hogy akkora tuskó aranyat találtak, mint egy kisebb ház. Hutter csak egy darabját hozta magával ennek a tuskónak és mégis 23.000 dollárt kapott érte!

A Zöld Pokol azonban nem adja oly könnyen a maga kincsseit. Négy ember meghalt, a maradék kettőnek elfogyott az élelmiszere. Elfogyott puskájából az ólom is. Lassú tűzőn aranyat olvasztottak tehát, *aranyból öntöttek puskogolyót és ezekkel lötték az állatokat*! (Ezek a puskák a berlini múzeumban megvannak máig is!) Végre, hallatlan kínkodás után emberlaka helyre érkeztek és néhány év múlva — 1850 körül — már elárasztották a kalandorok az aranytuskó fellelésének helyét.

Ezen a helyen áll ma *Sancta Fé de Brazil* város. A hatalmas délamerikai köztársaság most indította meg az idei „Arany-nap” szervezőmunkálatait és az a hír járja, hogy Hutter szerencséjének százesztendős évfordulóján meglepetésül új aranyterületeket nyit meg Brazília. Tény, hogy az amazonmentí nagyvárosokban a kincskeresők egész tömegei gyülekeznek abban a reményben, hogy gyors meggazdagodási vágyukat az idei centenárium alkalmával kielégíthetik.

S. W.

## Stuart Mária háromszázötven éves pere, amely még ma sem dőlt el

Most pereg a film országszerte, amelyik Stuart Mária életét bemutatja. Ez az élet pedig különösen arra termett, hogy a magasabb irodalom válassza hőseül azt a finom, mégis hősies alakot, amely földi életében a Stuart Mária nevet viselte. A kor, amelyben diadalmas szépségében ragyogott, ármányokkal, fondorko-

lét okozó levelet, amelyben Erzsébet angol királynő megöletését tervezte, maga Erzsébet hamisította, hogy ilyen módon megszabadulhasson Stuart Máriaától, aki haláláig hangoztatta artatlanságát.

Bár a papi vigaszt is megtagadták tőle, a vérpad küszöbén magába merülve, megadással, imádkozva készült a halálra.

Stuart Mária és Erzsébet királyné küzdelmében már a kortársak is az akkor egymással élethalálharcot vívó katolicizmus és protestantizmus megzemélyesítőit látták. Mária részéről is történetek hibák, botlások, amik a sokszor emberfeletti feladatok elé állított és legtöbbnyire magárahagyott nőnél nem is csodálhatók. Viszont Stuart Mária erkölcsileg magasan állt nemcsak az ellene minden eszközzel, végül gyilkossággal küzdő Erzsébet királyné felett, hanem korának legtöbb fejedelme fölött is.

Ellenségei a férgyilkosság vádjával is illették és csak az elfogultság magyarázza, hogy még ma is vannak írók, történészek, akik Stuart Máriaat még mindig gyilkossággal gyanúsítják, már pedig akiben olyan erősen élt a katolicizmus, mint őbenne, arról ilyen rettenetes büntetést fel sem tételezhető.

A pör tehát még mindig folyik Stuart Mária ellen. Védői és vádlói között nem kisebb személyiségek vannak, mint Shakespeare, Schiller, az olasz Alfieri, Köster, Ebner-Schenbach és legújabbban Stefan Zweig, akik drámákban, regényekben dolgoztak fel Stuart Mária életének izgalmasan érdekes történetét s két világhírű zeneszerző: Donisetti és Fetis dalműveket írtak róla. Stuart Mária vádlói épp olyan számosak, mint védői, utóbbiak közül Labanoff hét kötetes műben vette védelmébe, kimutatva, hogy a skót királynő elhibázott és zaklatott életéért Erzsébet királynő a tulajdonképpeni felelős. Ugyanakkor védelmében írta meg híressé vált könyvét Rankle és bőven foglalkozott vele a Katolikus Szemle VIII. kötetében.

Ez a könyvtára menő irodalom mindenestire igen érdekes történelmi alakokkal foglalkozik. És Stuart Mária halálának 350-ik évfordulójára még újabb művekkel fogja ezt az irodalmat gazdagítani. A Stuart-pör azonban — valószínűleg sohasem fog végetérni. (h.)



dással, bérnyilkosságokkal, fertővel és vallásüldözéssel volt tele. Stuart Mária mégis megmaradt jónak s katolikus hitében meg nem rendülve hajtotta finom szépségű fejét a hóhér bárdja alá 350 esztendővel ezelőtt, 1587 február 18-án.

Ezzel a kivégzéssel azonban nem ért véget az a pör, amely Stuart Mária körül kerekedett — amely tulajdonképp még ma sem nyert betegezt, mert tudósok és írók most is kutatják: kinek volt-e Stuart Mária vagy sem?

A történelmi tények azt bizonyítják, hogy a skót királynő mindvégig mint jó katolikus és küzdött az aranykők ellen s a fővéte-

HIREK

Központi szerkesztőség, adóhivatal és előfizetés igazgatóság

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havi 200, negyedéves 700, évi 2400

Magyarországon: Ezen évre 50 P. felére 25 P. argyedévre 15 P

Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepnap 24 fillér

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037

Felelősszerkesztő: PEREDI GYÖRGY

Cluj szerkesztő: dr. Sulyok István

Cluj, Pinar Utrii 13.

Közvetítők nem érnek meg és nem adnak vissza.

Csak a választásügyi magánlevelekre válaszolunk.

Zürichi zárlat. Párizs 20.41, London 21.46, Newyork 438.50, Brüsszel 73.90, Miláno 23.08, Amsterdam 238.70, Berlin 176.25, Bécs 78.20, Prága 15.28, Varsó 82.90, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Olasz-román kereskedelmi egyezményeket írtak alá. Rómából jelentik: Ciano olasz külügyminiszter és Lugoseanu román követ több egyezményt írt alá a két ország közötti külkereskedelmi forgalom helyreállításáról és a fizetések kölcsönös teljesítéséről.

Magyar Uriasszonyok Lapja. Szépirodalom. Művészet. Divat. Modern kézimunka és gyermeklap megjelenik havonta háromszor. Komoly érdeklődők kérjenek a legújabb magyar folyóiratból ingyenes mutatványsszámot. Ha három példányos mutatványsszámot ohajtana, 9 lei értékű postabélyeg beküldését kérem. Vezérképviselő: TÖRÖK JÁNOS, Oradea, Căsuța poștală Nr. 47.

Dijmentesen szállítják a román árukat a párizsi világiállításra. Arad. Saját tud. A májusban megnyíló párizsi világiállítás ügyében Jonecu mérnök, az ipar- és kereskedelemügyi miniszterium megbízottjának részvételével értekezletet tartottak Aradon. Jonecu mérnök ismertette a kiállításra való részvétel feltételeit s közölte, hogy azokat, akik a kiállításra készítményeket el akarják küldeni, csupán az áruk előállításának költsége terheli. Az árukat dijmentesen szállítják a francia fővárosba és 6 hónap múlva dijmentesen hozzák vissza Bucurestibe. A kiállításban helypénzt sem kell fizetni s semmi fele illeték nem terheli a kiállítókat.

ELTEMETTE A HÓLAVINA A SIELŐKET. Torinóból jelentik: Nyolc milánói sielőt eltemetett egy hatalmas hólavina. A szerencsétlenül jártak közül csak kettőt sikerült megmenteni, a többiek életüket veszítették.

\* Berátvás pasztilla a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja.

NEMZETKÖZI TÁNCZENEPÁLYÁZATOK. Az „Intercontinental Studio” budapesti közép-európai ügyvezetősége pályázatot írt ki és pedig: 1. modern tánczeneműre és 2. népi tánczeneműre (nóta, csárdás, toborzó, stb.) A pályázatok 1937 március 5-én járnak le. Ismertelést „Intercontinental Studio” budapesti ügyvezetősége, Budapest, VIII., József körút 77. címtől kell kérni, nemzetközi válszabélyeg csatolásával.

Két halálos és egy súlyos erdei baleset egy nap alatt Ciuchban. Mercurea-Ciuc. Saját tud. A múlt hét néhány napján havazott, úgy, hogy ha később is, megindult a fenyő- és tűzfának a fuvarozása. Ezzel függ össze, hogy máris erdei baleseteket jelentenek Csak egy naphárom baleset történt. Füstös Lajos 47 éves műhajtani, kétgyermekes székely gazdára rázuhant egy hatalmas szál fenyő és halálrauzta. Deák Ferenc Joseni illetőségű munkás a gálautasi Lomas-cég alkalmazásában állott. Egy ráomló farakasjobb kezét leszakította. Kiss Ignac sándominici 22 éves legény, amint az erdőből hazafelé tartott, hirtelen rosszullett és holtan feledt le a szánról. Halálát erdei munkával megterhelte szív-baja okozta. Meg kell állapítanunk azt a szomorú tény, hogy a székelylakta területeken igen gyakoriak a gondatlanság alatt beálló halálesetek. Az életet, mint Isten legdrágább ajándékát, jobban meg kell becsülni köteles elővigyázattal és gondossággal, ami most kiskorú gyermekeknél, sőt felnőtteknél sem tapasztalható.

Tiltakoznak a háztulajdonosok az ötvenszázalékos pótdadó ellen. Cluj. Saját tud. A Háztulajdonosok Szövetségének választmánya dr. Cosma Jean közgyűző elnöklésével ülést tartott, amelyen tiltakozott a városi tanács által tervekbe vitt 50 százalékos pótdadó kivételére Megállapították a választmány, hogy a városi tanács az új navozati tervperek elvételére után határoz az elmaradt az adék emelésére. A Háztulajdonosok Szövetsége annakidején felhívta a tagjai figyelmét arra, hogy a janda diák kivételére törvénytelen és ezen az alapon indítottak meg az érdekeltek a perek sorozatát, amelyeket a város szintén kivétel nélkül elvesztett. Ezzel kapcsolatban a választmány kimondotta, hogy a perek miatt az ideiglenes városi tanács volt a vétkező, mert még 1932-ben elmulasztotta összhangban hozni a járdaszabályrendeletet az akkori községi pénzügyi törvénnyel és megrendelt több mint tízmillió lelt felemésztő munkát anélkül, hogy megfelelő alapja lett volna. A Háztulajdonosok Szövetségének ülése az 50 százalékos pótdadó elleni tiltakozás kihangsúlyozásával ért véget.

ÉJI LÁTOGATÁS... Kaptuk és közöljük az alábbi sorokat: „A múlt héten temetünk el egy szegény özvegy asszonyt, ki három gyermeket hagyott maga után, minden támasz nélkül. A szó szoros értelmében az utcán hagyta őket, mint ahogy temetésekor ideglett hangon az idősebb gyermek belekiáltotta kétségbeesését a koporsó után a sírba Fájdalmas panaszuk úgy hangzott, mintha az „Éji látogatás” árvait hallandánk belezokanni a fájdalom, sőtét éjszakába. Az isteni gondviselés és a jó emberek irgalma már a két nagyobbik árvának otthont adott; csak még a legkisebbik van az utcán és általam eme sorokkal keres jellelű embereket, kik őt befogadnák, nevelnék, esetleg örökbe fogadják. A gyermek 14 hónapos, egészséges, szép fejlett fiúcska. További felvilágosítással szívesen szolgál Mézner István rk. lelkész, Homorodul de Jos, jud. Satu-Mare.”

SZÍNHÁZ-TŰZ HETSZÁZ HALOTTAL. Tokióból jelentik: Antungból a mandzsu-koreai határról jelentik, hogy gy ottani színházban, a kínai újví ünnepségek alkalmával a kulisszák mögött a gyertyalángtól tűz ütött ki. A tűznek eddigi jelentések szerint 700 halottja van.

\* Éveken át székszorulásban szenvedő egyének gyakran meglepő rövid idő alatt rendbe jönnek, ha rendszeresen felkelnek és estenként lefekvés előtt egy-egy felpohár természetes „Ferenő Jézses” keserűvizet isznak. Az orvosok ajánlják.

NAGY ERŐFESZÍTÉSEKET TESZ A KORMÁNY A RAGÁLYOS BETEGSÉGEK LEKÜZDÉSÉRE. Bucuresti. Saját tud. Inculek miniszterelnökkelvettes Chisinauban nyilatkozott az újságíróknak többek között arról a küzdeletről, amelyet a kormány a kiütéses tifuszjárvány megszüntetésére folytat. — Az egészségügyminiszterium megkapta a kormánytól a küzdelemhez szükséges anyagi eszközöket. — mondotta — mindenféle egészségügyi osztályok dolgoznak Basarabiában ferezzenlenti kemencékkel. fürdővel s b. Fzenkivül a kormány harmincezer váltó alsóruhát osztott szét a Vörös Kereszt pedig tízezeret a nélkülözhető lakosság között. Hasonlóképpen szorgalmazza a kormány a malária elleni küzdelmet is. Kinn ottásokkal és a mocsaras területek lecsapolásával.

Betört a tanító a tanfelügyelőségre és ki akarta rabolni a pénztárt. Targu-Mures. Saját tud. Lakmerrő betörést hajtott végre a tanfelügyelőség hivatalos helyiségében Biciescu Emil oradeai tanító, szombaton éjjel behatolt a tanfelügyelőség hivatalos helyiségeibe s a pénztárt kivittva, kivette a tanítók fizetésére szánt szányolcvanezer lelt. A tanító éppen távozni akart a pénzzel, amikor a hivatalosok fejszéval a kezében, utját állta. A tettenért tanító, látva a veszélyt, a bankégykötökeket zsebéből a földre szórta és a hivatalosoktól félrelökve utjából, elmenekült. A hivatalosok nyomban üldözésbe vette, de nem sikerült elfognia. A rendőrségen a feljelentés után megállapították, hogy Biciescu Emil több társával és egyik segédtanfelügyelővel együtt mulatott. Sikerült a segédtanfelügyelőt beruagatnia, s amikor barátját hazakísérte, kilopta zsebéből a hivatalos helyiség és a pénztár kulcsait s azzal hatolt be a hainali órákban a tanfelügyelőség helyiségeibe. A hivatalosok azonban felébredt a zajra, s mire fejszéval a kezében belépett, éppen távozóban volt szákmányával a betörő. Az ellopott pénzt hiánytalanul megtalálták a földön elszórva, ahova a betörő menekülése közben ledobta. Biciescu Emil szókozásban van és a rendőrségnek még nem sikerült elfognia. Országos körözlevelet adtak ki ellene.

HÜLÉSNEI-GRIPPÁNÁL. TESTA GYÓGYIT. Minden gyógyszerterában Kapható.

Megrendítő vonatfelgöszolás. Cluj. Saját tud. A gherlai pályaudvaron a 12 óra 50 perces Clujról jövő személyvonat agyongöszölte Bandea Joan közkatonát. A személyvonat vezetője észrevette a sínek közt szorakozottan ténfergő embert és a göszöppel akarta figyelmeztetni a mozdony közlekedésére. A katonát megriasztotta az éles sípolás és nem tudott idejében elugrani a robogó mozdony elől. A kerekek közé zuhant, amelyek a felismerhetetlenségig összeroncolták. A borzalmas szerencsétlenség ügyében a polgári és Latornai hatóságok együttesen folytatják a vizsgálatot.

\* Hülés legjobb orvossága a Diana sóborszesz!

Uj ügyvéd Turdán. Saját tud. Gogoma Gábor ügyvéd, a turdai Magyar Part ifjusági szakosztályának elnöke, a turdai és turdamegyei társasélet sokrabeccsült, népszerű vezető munkása — aki eddig dr. Vertán Endre volt képviselő ügyvédi irodát nyitott. A kitűnően képzett fiatal ügyvéd sokoldalú elfoglaltsága mellett, mint a Magyar Part vezetőségének agilis tagja, — lankatlan buzgalommal vesz ki részét az ifjuság munkájából.

Sígheten napirenden vannak a kutyaharapások. Saját tud. Szombaton délelőtt ismét vesztőkutya garázdálkodott Sígheten. A kettes számú állami elemi iskola előtt egy vesztőkutya két iskolás gyermeket és egy öreg embert mart meg, míg egy falusi ember, akinek nevét nem sikerült meg tudnunk, egy jól irányzott kőcsapással ártalmatlanná nem tette a dühöngő ebet. Az elmúlt hét folyamán a sígheti városi főorvos hivatal 13 egyénet utalt a cluj Pasteur-intézetbe.

Gajzágó Nusi dalal. Az „Érik a érik a búzakalász...” hajdani szerzőjének, Somes vármegye utolsó magyar alispánjának és kormánybiztosának, Apanagyfalvi Gajzágó Lászlónak leánya, A. Gajzágó Nusy négy magyar műdalát adta ki a napokban. A kiváló zongoraművész és zenepedagógus új oldaláról mutatkozik be a fűzetben, Transsylvania közönségének. A négy dal finom és hangulatos, szívből fakad és szívhez szól. Csapongó kedély, szikrázó életkedv, csendes szomorúság, fellobbanó temperamentum és a feltörő érzéseknek tartózkodó lefojtása váltakoznak bennük. Dallamosságuk megkapja a halgatót, szívbe lopózkodik. Ez a kezdet oly őszinte sikert jelent szerzőjének, a megindulás olyan folytatással kecsgett, hogy Gajzágó Nusinak nem szabad megállnia itt, de nem is tudna. A bennelevő alkotótehetség tovább fogja vinni, reméljük új keresések, megnyilatkozások és sikerek felé.

\* Idegesség (neuralgia) és ezzel kapcsolatos kísérőtünetek hülésnek, vigyázatlanságnak vagy hivatásbeli kötelezettségek teljesítésének tudhatók be. Hogy fejfájást, fogfájást megelőzhessen tartson mindig mindenki magánál egy előrangú gyógyszert, az Algocratint. Az Algocratint gyógyszertárakban és drogériákban kapható.

DÖNTETLENÜL VÉGZÖDÖTT A FRANCIA-ROMÁN VÁLOGATOTT JÉGKORONG-MÉRKÖZÉS. Párizsból jelentik: Vasárnap folyt le Párizsban a francia-román válogatott jégkorong mérkőzés, mely 0:0 arányban döntetlenül végződött.

Megszökött és amikor elfogták fölbélto magát. Bucuresti. Saját tud. Marin Penu bucuresti Colentina nevű küvárosának hírhedt banditája, aki különösen a sofőrök réme volt, s akit valami egy hónappal ezelőtt letartóztattak, pénteken este mikor a vacaresti fogházból a bucuresti törvényszék épületébe hozták, a vizsgálobíró előtt történi kihallgatása után megszökött az igazságtalanság palotából és nyoma veszett. Vasárnap egy rendőr ráismert egy küvárosi kocsmában. A bandita menekülni akart, de elcsuszott a padlón s lezuhant. Amikor a rendőr közeledni akart hozzá, revolverrel halántékán lökte magát és meghalt.

\* Epe- és májbetegségeknél, elsősorban a maj nagyfokú duzzanatánál, továbbá epekőképződésnél és sárgaságnál reggelenként éhgyomorra egy pohár kissé felmelegített természetes „Ferenc József” keserűvíz az emésztés útjait alaposan tisztítja és a hasi szerveket élénkebb tevékenység-re serkenti. Az orvosok ajánlják.

**Gyujtogatás Jójib községben.** Satu-Mare. Saját tud. Szombaton délután tűz támadt Tóth István volt községi bíró csürjében és rövid idő alatt leégett a nagy csür, benne rengeteg terménnyel és sok értékes gazdasági szerszám. A tűzkar kb. 100.000 lei, amely nem térül meg, mert a csür nem volt biztosítva. A veszedelem korlátozásán a jójibiak és a közeli mediasai tűzoltóság közös erővel működtek közre. A tűzvizsgálat alkalmával megállapítást nyert, hogy gyujtogatás történt. A tettes még nem került kézre. Jójib községben nagyon gyakori a gyujtogatás, nem mulik el esztendő, hogy néhány gyujtogatás ne történne. A veszedelmes gyujtogatók eddig még el tudták kerülni az igazság büntető kezét.

## fejfájás ellen Beretvás parzilla!

**Ellopták a disznókat.** Turda. Saját tud. A turdamegyei Triteni de Jos községben ismeretlen tettesek éjjel behatoltak Tótk és András református lelkes udvarára és az ólból elhajtottak két 8000 lei értékű, szép hizott disznót, melyeket a falu végén, a temetőben leszurkát és szánra téve, elszállították. Egy darabig a havas uton a vércseppek jelezték a tolvajok útját, távolabb azonban nyomuk veszett. A csendőrség nyomozza a tetteseket.

**ORVTÁMADÁS SATU-MARE KÜLVÁROSÁBAN.** Saját tud. Rejtélyes támadásnak esett áldozatul Kiss József 31 éves vetési illetőségű satumarei munkás. Vasárnap hajnalban 4 óra körül hazafelé tartott és nem is vette észre, hogy valaki követi. Az ismeretlen egyén hirtelen kést rántott és teljes erejével Kiss József nyakába szurt. A szurás tarkóján érte a meglepett munkást, de szerencséjére a kés pengéje nem hatolt be mélyen. Így is komoly sebesülést szenvedett és vértől borítva került el az utstetten. Az orvotámadó elmenekült. Arrajárók vették észre a vérben fekvő munkást és értesítették a mentőket, akik Kiss Józsefet kórházba szállították. A rendőrség erélyes nyomozást indított a támadó kézrekerítésére. Kiss József nem is sejtí, ki lehetett a támadója. Valószínű, hogy valamelyik haragosa követte el a rejtélyes támadást.

**Izgalmasan érdekes esküdtársi tárgyalás egy szilvágyban.** Targu-Mures. Saját tud. Nagy érdeklődés előzte meg azt az esküdtársi sajtópert, amelyet szombaton délután 1 órakor kezdett tárgyalni a tg.-muresi esküdtársaság. A városi időközi bizottság indított ugyanis sajtópert Béla György tanár ellen, aki az egyik román nyelvű hetilapban éles bírálatot ír az időközi bizottság működésével kapcsolatban. Az esküdtársi bíróság azonban csak nehézségekkel tudott megalkulni, mert az esküdtek közül hárman, akik ma is a város élén álló időközi bizottság tagjai, dr. Stoina Péter, dr. Gogan Illés és Dupon Artur felmentésüket kérték az esküdti tisztség alól. Összeférhetetlenség címén. Kérésüket teljesítette az elnök, de ugyanakkor megállapította azt is, hogy a törvényben előírt 20 esküdt helyett most már csak 19 maradt s így új esküdtek behívása vált szükségessé. Nyomban intézkedett, hogy dr. Pintican orvos és Francu pénzügyi tisztviselő behívásának, akik rövid idő múlva megjelentek. Az így megalakult esküdtársaság az ügy érdemi tárgyalásába nem bocsátkozott, mert a védelem a tanúk kihallgatását kérte, akikkel bizonyítani kívánja, hogy a kifogásolt cikk tartalma mindenben fedi a valóságot. Az esküdtársaság a kéresemk helyet adott és a tárgyalást az ősi eklusra la-lasztotta.

**JUNIAN TÁMADÁST INTÉZETT A JOBBOLDAL ELLEN.** Bucuresti. Saját tud. Junian tegnap pártjának bucuresti gyűlésén beszédet mondott, amelyben szóváltette a jobboldali mozgalmakat is. A „Totul pentru Tara” mozgalom — mondotta — egyre aggasztóbb méreteket ölt. Minden nap erősebbé válik, bár nem reprezentál semmit sem ez a párt, mert csupán másolata külföldi alakulatoknak. De nagy veszély rejlik benne a rejtett erő miatt, melyet a demokratikus pártoknak ellenszegül.

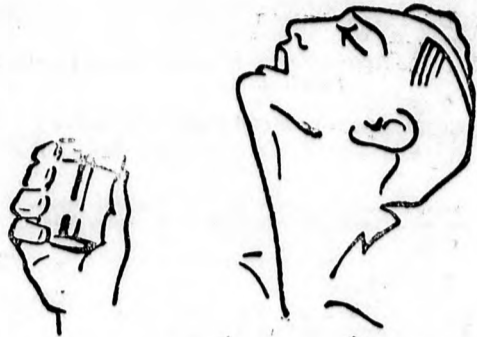
**KÉRELEM. Racosul de Jos-i Jézus Szive temploma befejezése érdekében fordulunk ismételtén a jó lelkekhez, hogy legyenek segítségünkre szerény adományaikkal. Ha Istennek adunk, önmagunknak adunk! Az Ur Isten fizesse meg hegyes adományait. Szíves adományokat a Rupea lelkészi hivatalhoz kérem. Plébániahivatal.**

**Külföldi márka-követelése.** Mértékadó helyen nem tartják komolyan azt a mozgalmat és nem is hisznek a mozgalom eredményében, amely a külföldiek márka-követelésére indított legutóbb akciót. A magunk részéről éppen ezért senkinek sem tanácsolhatjuk a csatlakozást, annál kevésbé, mert a mozgalom elindítói sem biztosak az eredményben s az esetleges anyagi veszteségért nem vállalhatunk felelősséget.

**RÖVID HIREK** Sighet. Saját tud. A rendőrség szombaton éjjel elfogott egy rovtomultu betörőt, Pribeanu Gheorghe (Petrescu) cadnicul-vulceai illetőségű embert, aki illetőségi helyén három rendbéli lopást követett el és országosan köröztek. — Eddig még ismeretlen tettesek betörték Deutch sighet-i kereskedő Popa Lupu-utcai kereskedésébe, ahonnan több mint 2000 lei értékű készpénzt, dohány, ital és pipere árut loptak. A tettesek álkulccsal nyitották fel az üzlet záró lakatait, amit a sikeres operálás után visszazártak. A kár meghaladja a 10 ezer leit. A nyomozás folyik. Costea Gyarmati aljegyzőt Valcea Visontuira, Pop Coman Zsigmond aljegyzőt pedig Poerile de sub Muntéra jegyzőnek nevezték ki.

**Mercurea-Ciuc.** Saját tud. I. Radulescu bicazi községi bíróról, a liberális párt tagozati elnökéről megírtuk, hogy saját maga vezette autójával felbújt és súlyos sérüléseket szenvedett. Amint most értesültünk, sérüléseibe belehalt. — Pauleni községben a csapadéknélküli időjárás miatt a lakosság vízhiányban szenved. Valósággal lopják egymástól a vizet éjszakánként az emberek. Az időjárás most szakértők meghallgatásával igyekszik megoldani a szokatlan „vizválságot”-ot. — Jólesően adjuk hírel, hogy az elmúlt farsangon falusi fiataljaink jóíviselték magukat: egyetlen verekedés történt Delnita községben s az is jelentéktelen sebesüléssel végződött. Fülöp Lajos és Gercuz Páter verték meg Birta Lajost, kinek sérülése nem komoly. — Csiki Ignác iacoben-i kereskedő hivatalos értesítést kapott, hogy a párizsi u. n. „Ville de Paris” sorsjátékon kétszáz frankot nyert. Amikor Sachiu Vasile és Gábor Jenő névű braşov-i lakosoktól, a sorsjáték rendezősege megbízottaitól a nyert összeg kifizetését kérte, azok kijelentették, hogy a kétszáz frankból nem előnyös életbiztosítást kötöttek számára. Az ügyesség eljárást indított a két utazó ellen. — Dr Gyárfás Elemér ciuci szenátor nyolcadik gyermeke keresztapjának hívta meg Máthé Ferenc gheorgheni székely gazdálkodó. Dr Gyárfás szenátor a keresztapjaságot elfogadta, azonban a László Ignác plébános által végzett keresztelés elfogatlansága miatt nem jelenhetett meg. Helyette dr. Gaál Alajos jelent meg a keresztelésen és nyújtotta át dr Gyárfás szenátor ajándékát. — A lunca de susi Bodor György apagyilkos ügyében a helyszíni vizsgálatot megajtette az ügyészség. Megállapította, hogy a szörnyű gyilkosság oka az volt, hogy Bodor György önkényesen elvette háza építéséhez édesapja Bodor Mihály belsőségéből két m. területet és e miatt állandó volt a veszekedés. Bodor György apagyilkos legényről kiderült, hogy három beőrzéses lopás és egy súlyos testisérülés bűncselekménye is terheli a lelkét. — Jigodin községben vesztőkutya garázdálkodott. Hét embert meg-mart. A kutyát lelőtték. Sérülteket beszállították a cluj-i Pasteur-intézetbe. — Az új büntetőtörvénykönyv szigorú büntetést helyez kilátásba a legkisebb kihágási esetben is. Jó lesz tehát, ha a nép elkerüli a legcsekélyebb alkalmat is arra, hogy törvény elé kerüljön, mert szabadságvesztésen kívül pénzbírságokat is alkalmaz a bíróság, amint ezt majdnem naponként eszközli. Így Kóvári Árpád ciceui asztalost, amiért iparengedély nélkül vállalt munkát, 500 leire büntették. Erős János tomesiti lakost 200 leire, amiért az ország-uton fát huzatott, Kósa Péter tomesiti mészáros 600 leire, amiért mészársékét vasárnap is nyitva tartotta, László Ferenc szintén tomesiti lakost 500 leire bírságozták, mert szekerével az ország-ut baloldalán állott meg, stb., ezekből is látszik, hogy a csendőrök feljelentését minden esetben teljes bizonyító erővel fogadják el a bíróság. Nem kell tehát feljelentésre alkalmat szolgáltatni

Védekezésül  
öblítsük torkunkat



**DIANA**  
szóbor-szesszel.

### Szerkesztői üzenetek

**F. K. Remet és több érdeklődő** kérésére ismételtén közöljük a tg.-săuceuci téli gazdasági iskolába való felvétel feltételeit: A róm. kat. püspökség a gazdátársadalom óhajlásának eleget téve, Targu Săuceucen (jud. Treiscaune) téli gazdasági iskolát létesített, melynek eddigi működése már is bizonyíték arra, hogy kitűnően eleget tesz hivatásának. Ebben az iskolában nem tisztartókat nevelnek, hanem a gazdemberek gyermekeit képezik ki arra, hogy miképpen kell okosan, szakszerűen gazdálkodni. Eppen ezért a kis- és középbirtok okserű művelésének, a gabonaneműk helyes kiválasztásának, a talaj helyes kihasználásának, gondozásának, a gyümölcs és zöldségkertésztnek, az állattenyésztésnek, stb. elsajátítását tanítják ebben az iskolában. A gazdasági szaktárgyakon kívül azonban általános művelődési tárgyakat is tanítanak, így hittant, román és magyar nyelvet, történelmet, földrajzot, számtant, földmérést, levelezést és éneket, amely tantárgyak tanulása szintén elsőrendű érdeke az olyan gazdának, aki minden körülmények között megakarja állani a helyét az egyre több és több tudást igénylő viszonyok között. Az iskola időtartama 2 év, mégpedig úgy, hogy a tanév kezdődik október 15-én és végződik április 15-én. A tanulók a téli tanfolyam elvégzése után ápr. hó folyamán elméleti, október hó 1—15. közötti időben pedig gyakorlati vizsgát tesznek. A gyakorlati vizsgára a tanulók az április 15. — okt. 15. közti időben, részben az iskola, részben a saját gazdaságukban készülnek elő úgy, hogy csoportokra osztva, bizonyos ideig az iskola gazdaságában, bizonyos ideig otthon a gazdaságban dolgoznak s ezen munkájukat időről-időre ellenőrzi a szaktanár. Két ilyen tanév elvégzése után a tanulók bizonyítványt kapnak, ami a katonaságnál is jelentős kedvezményeket biztosít. A gazdasági iskolában a gazdasági tárgyakat gazdasági akadémiát végzett tanárok, az általános művelődési tárgyakat pedig középiskolai tanárok tanítják. Az előadás nyelve magyar. A gazdasági iskolába beiratkozhatnak mindazok a 14—30 év közötti magyar anyanyelvű keresztény ifjak, akiknek vagy szüleiknek legalább 2 (kettő) hold földjük van. A beíratáshoz szükségesek a következő okmányok: 1. Születési anyakönyvi kivonat, 2. keresztelési bizonyítvány, 3. allampolgársági bizonyítvány (másolat is jó), 4. vagyoni bizonyítvány, 5. erkölcsi bizonyítvány az előjáráságtól. Az iskolai díjak: 1936—37. tanévre 2500 lei, 1 mázsa búza, 2 mázsa burgonya. Ebben benne van tandíj, koszt, lakás, fűtés, világitás és orvosi kezelés. Könyvekről, írószerekről, ágyműről a tanuló gondoskodik. Akik nem bennlakók, azok egész évre felszerelési hozzájárulás címén 400 leit fizetnek. Bennlakók csak 14 és 20 év közöttiek lehetnek. Felvétel a jelentkezések sorrendjében, korlátolt számban történik. Előnyben részesülnek a 14—20 év közöttiek.

Minden közelebbi tájékoztatást szívesen ad az iskola igazgatósága, Tg.-Săuceucen. A fenti feltételek ugyan az 1936—37. évre szövezték, de lényeges változás minden bizonnyal a következő tanévben sem történik.



## KÖZGAZDASÁG

### A vállalatok jövedelmét és adózását szigorúan felülvizsgálják

Bucurestiből jelentik Az adóellenőrzés megszigorítása érdekében a pénzügyminisztérium fontos rendeletet adott ki. Ebben utal arra, hogy a kereskedelmi és ipari vállalatok adóköteles tiszta jövedelmét úgy kell megállapítani, hogy a bruttó vagy összjövedelemből levonják a vállalat kiadásait és költségeit. A törvények pontosan megállapítják, hogy az adóalpból milyen összegek vonhatók le. Az adótörvény ezenkívül megállapítja, hogy a vállalatok kötelesek a kifizetéseket, amelyek egy harmadik személynek jövedelmét képezik, a kincstárnak bejelenteni, illetve a kiutalt fizetéseknel az államnak járó adót levonni és mint az illető személyek adóját befizetni.

Ezzel kapcsolatban a pénzügyminisztérium úgy rendelkezett, hogy a vállalatok kincstári ellenőrzését terjesszék ki abban az irány-

ban is, vajjon a vállalatok a harmadik személy jövedelmét szabályszerűen bejelentik-e, vagy pedig befizetik-e a harmadik személy jövedelméből levont adót, amelynek levonására kötelesek. Ha olyan jövedelemtől van szó, amelyet a vállalat csak bejelent, akkor a kincstári közegek kötelesek megállapítani, vajjon a cégen kívülálló egyén befizeti-e a jövedelem utáni adót. Ebben a tekintetben a minisztérium széleskörű vizsgálat lefolytatására ad jogot a kincstári közegeknek, de ugyanakkor fegyelmi büntetéseket helyez kilátásba, ha az ilyen adóeltitkolásokat nem leplezik le. Ha a vállalat elmulasztja a harmadik személy jövedelmét bejelenteni, illetve az adóilletéket abból levonni, akkor a vállalatot megbüntetik. Ha pedig a cégen kívül álló személy titkolja el a jövedelmét, akkor az illetőt kell megbüntetni.

mereteket. A tanfolyamot Bocz Ida és Domokos Jolán okleveles tanárnők tartják. Az egészségügyi részt a helybeli körorvos adja elő.

**Országos vásár Turdán.** A turdai tavaszi országos vásárt március 6-9-én tartják meg. Március 6-án, 7-én és 8-án lesz az állatvásár, 9-én a kirakóvásár.

**Nagy érdeklődés nyilvánul meg az EGE vetőmagkiállítására és vásárlásáért.** Az EGE, mint már lapunkban jelentettük, február hó 21-27. napjain tartja szokásos tavaszi vetőmagkiállítását és vásárját Clujon. A CFR vezérigazgatósága a vidékről a kiállításra felutazóknak visszautazáshoz 50 százalékos kedvezményt engedélyezett. Eddig számos gazda küldött be váltoatos kiállítási anyagot. A székely vidékről szép fillér-lencse érkezett. Különös feltűnést fog kelteni a minden vidékről beérkezett számos kukorica minta. A kiállításon résztvesznek a külföldi magnemesítő állomások is. Eddig a lovászpatai, bánkúti, hatvani magyarországi nemesítő telepek jelentették be részvételüket. A kiállításon bemutatja a Gazdasági Egylet az ujszerű takarmány konzerválási eljárásokat és erjesztett takarmány mintát is fog kiállítani. A kiállítás célja a nemesített vetőmagvak, vetőgumóknak közvetlenül a kereskedelem kizárásával a kis és nagy gazdák rendelkezésére bocsátása. Érdeklődőknek készséggel nyújt felvilágosítást az EGE titkári hivatala: Cluj, Str. Andrei Muresan 10.



Uj hegyipálya Bajorországban.

Az osztrák hegyipályák mintájára most Bajorországban is építettek ilyen és ez közvetlen kapcsolatot kap az osztrák területen levőkhöz. Képünk az ausztriai Lermoos-on levő hegyipálya indítóházáról készült.

### Februári teendők a gyümölcsösben

Mindazokban a gyümölcsösökben, melyekben nem végezték el a téli gyümölcsfa védelmi munkákat, végső ideje, hogy azt február hó folyamán elvégezzék. Ezeket a munkákat röviden dióhéjban ismertetjük. A gyümölcsfa védelmi munkálatok menete a következő: 1. A gyümölcsfák felrepedt kéreg részét lekaparjuk. 2. Utána drótkéfével jól lekeféljük. 3. Felesleges és száraz ágrészeket és hernyófészkeket levágjuk. 4. A levágott ágrészeket, hernyófészkeket összeszedjük és elégetjük. 5. A sebhelyeket gyümölcsfakátránnyal bekenjük. 6. A gyökérnyakát kibontjuk. 7. Fagymentes napon előkészítjük a rézgálicos gombaölő permetező levelet a következőképpen: 50 liter vízben feloldunk 2 kg. rézgálicot és a másik 50 liter vízben feloldunk 2 kg. meszet, vagy 1 kg. oltatlan meszet. Oltás után a két levelet összeöntjük, jól összekavarjuk és kipermetezzük. 8. A rovar kártevők ellen a gyümölcsfa karbolineummal permetezzük rendszerint 5 százalékos keverékben. 9. Amennyiben lisztharmat is jelentkezett volna a gyümölcsösben, az esetben 2 százalékos mézskén lével permetezzük. A rézgálicot és kén tartalmu szerrel való permetezés a karbolineummal való permetezést minden esetben megelőzi, mivel a karbolineum olajos. Ha azzal permeteznénk korábban, a rézgálic és a kén tartalmu permetező anyag nem fejthetné ki hatását. 10. A téli permetezés mindenkor lemosásszerű legyen, úgy hogy az ágakon csurogjon a permetlé és minden kis repedésbe behatoljon. 11. Permetezés után a gyökérnyakakat visszahantoljuk és a fák alját csurgóig felássuk. 12. Később föltesszük a fák törzsére az enygvűrűket, melyek kora tavasztól december végéig a fán hagynandók és mindannyiszor felfrissítendő, valahányszor száradni kezdenek. A jó hernyóenyv hónapokig is megőrzi fogóképességét. Szükség szerint forduljunk tanácsért az EGE Gyümölcsészeti Szakosztályához. (Cluj, Str. Andrei Muresan 10).

**Gazdasági tanulmányi kirándulást rendez Németországba az EGE.** Ez év folyamán is megrendezi a Gazdasági Egylet a szokásos németországi tanulmányutakat. A tanulmányi kiránduláson gazdasáijkak vehetnek részt, akik tavasztól őszig terjedő idő alatt mintegy fél évet töltenek Németországban. Beosztási helyükön résztvesznek az összes előforduló gazdasági munkákban és ez alatt az idő alatt díjtalan ellátásba részesülnek. Az egyesület lényeges utazási és vizum kedvezményeket ért el. Jelentkezési határidő 1937. február hó 20. Bővebb felvilágosítást az EGE, Cluj, Str. Andrei Muresan 10. készséggel küld az érdeklődőknek.

**Háztartási tanfolyam nyitott meg Plăieștin.** Nagy érdeklődés mellett nyitották meg Plăieștin a Gazdasági Egylet hathetes női háztartási tanfolyamát. A tanfolyamon tulnyomó részben kiscgazda leányok vesznek részt és tanulják meg a háztartás körüli okszerű teendőket, főzést, varrást, gyermek nevelést és más gazdasági szakis-

Kühneit-Leddihn Erik

## Jezsuiták Nyárspolgárok Bolsevikik

Az apokaliptikus orosz titok, az ellene küzdő misztikus front grandiózus regénye.

Ára 120 lei és portó

Kapható: könyvosztályunknál.

## Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. (A) álláskeresőknek 25 százalékos kedvezmény. Cím a kiadóban 10 lei.

### Lakás

**Egyszobás,** előszoba, verandás garzon lakás, kertés udvarban május vagy június 1-re kiadó központba. Ertekezni lehet Oradea, Str. Moldova 2.

**1-4 szobás** I-ső emeleti modern lakás május 1-re kiadó. Oradea, Str. Bratianu No. 27.

**Két szobás,** fürdőszobás lakást keresek Olasighiban, május 1-re. Cimeket a kiadóba kérek.

**Gyermektelen** pontos fizető tisztviselő keres 1 szobás, előszobás, esetleg 2 kis szobás lakást, lehetőleg a központban. Cimeket a kiadóba kérek.

**Kiadó** négy szobás, parkettes összkomfortos utcai lakás. Oradea, Strada Dim. Cantemir 25. sz.

**Egyszoba,** előszoba, konyha kiadó Oradea, Bratianu 52.

**4 vagy 5 szobás** komfortos lakást május 1-re keresek. Dr. Solyom. Oradea, Bul. Regele Ferdinand 67. II.

**Két** esetleg 3 szobás, elő. és fürdőszobás, parkettes utcai lakás május 1-re kiadó. Oradea, Pr. Mihai u. 6. Megtekinthető d. e. 11-12 óra között.

**Kiadó** 2 vagy 3 szobás, teljes komfortos lakás. Cím: Oradea, Str. Simeon Stefan 11. szám.

**Kiadó** kétszobás parkettes utcai lakás, előszoba, konyha, mellékkelvisek. május 1-re. Oradea, Principele Mihai 16. szám.

### Adás-vétel

**Tavaszi divatt** Házi-szöttek finom pépita szövet kapható a Katalin-telepen. Egy méter á 120 lei, szélessége 83 cm. Érdeklődni lehet a Szent Vince intézetben, telefon: 612. Kölpecsőre való erős és szép spárca-szőnyeg a kívánt színben és szélességben megrendelhető.

**Portál** kitűnő állapotban eladó. Oradea, Piata Rega Maria 2.

**Kisebb szőlőt** megvételre keresek. Ajánlatot a kiadóba.

**Eladó** rózsza (vető) burgonya 30 mm. és 45/0-os díó. Oradea, Simeon Stefan 7. szám.

**Egy fogászati furógép** azonnal eladó. Oradea, Str. Nic Jorga No. 8-a.

**Jó karban levő** tölgyfa ebédlő, világos hálószoba butor, hárna tölgyfa íróasztal és más berendezési tárgyak olcsón eladók. — Str. Ciorogariu 24. I. 11

**Jókarban levő** Singer varrógép eladó. Oradea, Str. Petőfi 10.

**Egy jókarban** levő íróasztal, egy nagy kétajtós, fiókos szekrény eladó. Oradea, Str. Alexandri 51. jobbra az első ajtó.

### Különféle

**Kiváló** tiszta csemegebogyók. Nagy fűszerkereskedésben. Oradea, Strada Nic. Zsiga 50. szám.

**Horgolt, kötött** gyermekruha modellek ágykabátok, pullover, kesztyűjavitás, harisnyafejelés, szemszedés, Bodánánál. Oradea, Str. Avram Jancu 16. Vegytisztító és kézi-munkaüzlet.